

DIVERSITATE ȘI IDENTITATE CULTURALĂ ÎN EUROPA

Editura Bibliotheca
Târgoviște

DIVERSITATE ȘI IDENTITATE CULTURALĂ ÎN EUROPA

*

Editura **Bibliotheca**
2004

EDITURA *Bibliotheca*

Târgoviște

- Atestată de Ministerul Culturii și Cultelor cu avizul nr. 4363 / 27.05.1997
- Acreditată de Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS) cu avizul nr. 1142 / 30.06.2003
- Membre al Asociației Editorilor din România – AER (Romanian Publishers Association – RPA)

N. Radian, KB 2/3, Târgoviște, 130062

tel/fax: 0245.212241; tel. 0245.217145

e-mail: biblioth@romwest.ro

www.bibliotheca.consoft.ro

Director editorial - Mihail-Florin Stan

Director executiv - Ion Anghel

Editor - Mihai Stan

Corecțură - Natalia Petrescu

Culegere computerizată - Natalia Petrescu

Tehnoredactare - Andrei-Luchian Georgescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale

Diversitate și identitate culturală în Europa / coord.:

Petre Gheorghe Bărlea. - Târgoviște: Bibliotheca,

2004

ISBN 973-712-026-4

I. Bărlea, Petre Gheorghe (coord.)

008(4)

Tiparul executat la **S.C. LUMINA TIPO s.r.l.**
str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, București
tel./fax 211.32.60; tel. 212.29.27

DIVERSITATE ȘI IDENTITATE CULTURALĂ ÎN EUROPA

*

Coordonator:

PETRE GHEORGHE BÂRLEA

Editura **Bibliotheca**
2004

Volum apărut cu sprijinul finanțial integral al Consiliului Județean Dâmbovița, prin Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dâmbovița

Colecția
UNIVERSITARIA-ESCU

Copyright © 2004
Editura **Bibliotheca**

Toate drepturile
asupra acestei ediții aparțin
Editurii **Bibliotheca** &
Petre Gheorghe Bârlea

CUPRINS

Prefață / 7

Ion CUCUI,

Participarea Universității „Valahia” din Târgoviște la proiectele europene / 9

Viorica ARGHIR,

Regiuni, culturi și dezvoltare economică sustenabilă: contribuția etnologiei europene / 13

Petre Gheorghe BÂRLEA,

Problemele lingvistice ale integrării europene / 21

Anca Andrei FANEÀ,

Denumiri comerciale străine în onomastica românească / 33

Tatiana-Ana FLUIERARU,

Imaginea celuilalt în relatările de călătorie: Robert de Claré, Guillaume de Boldensele, Jean de Mondeville / 37

Camelia FRĂȚILĂ,

Aspecte culturale care influențează procesul de tranziție în țările est-europene / 45

Lucian GRIGORESCU,

Alianța pentru Pace din România – un organism cu deschidere europeană / 53

Ancuța NEGREA,

Termini românești de origine latină care denumesc personajele nunții / 57

Victor PETRESCU,

Contribuția lui Udriște Năsturel la umanismul culturii medievale românești / 65

Viorica Ștefania RUJAN,

Perspective spațiale în poezia Annei de Noaille / 69

Angela STĂNESCU

Pluralism etnic și cultural în societatea și literatura britanică actuală / 77

Ileana TĂNASE,

Predicația evenimentială sau despre cum construim conceptul de timp prin evenimente / 85

Mihai TEODORESCU,

Locașul cultului creștin în Imperiul Roman / 91

Doru Lucian TUDOR,

Notarul public, instituție de sorginte latină și europeană / 107

Doru Lucian TUDOR,

Notarii publici români și latinitatea / 113

Lista autorilor / 117

PREFAȚĂ

Prezentul volum reunește, în principiu, comunicările susținute la Simpozionul „Diversitate și unitate culturală europeană”, organizat cu ocazia „Zilelor Europei” la Târgoviște, între 9 și 16 mai 2004, precum și o parte dintre comunicările prezentate în cadrul Colocviului „Latinitate – Romanitate – Românitate”, ediția a III-a, desfășurat cu ocazia Zilei Mondiale a Latinității, Târgoviște, 15 mai 2004. Ambele sesiuni au făcut parte din Proiectul „Pro Europa”, ediția a treia, 9-16 mai 2004, inițiat de Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național – Dâmbovița.

Organizatorii, Consiliul Județean Dâmbovița, Inspectoratul pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Național, Universitatea „Valahia” Târgoviște, Uniunea Latină – Antena Târgoviște, cu sprijinul Biroului Notarilor Publici, al Primăriei Municipiului Târgoviște, au încercat să ofere condiții de exprimare unor puncte de vedere cât mai diverse, pe teme privind contextul spiritual actual, relația dintre cultura națională și cea universală. Într-o epocă de profunde și rapide transformări geo-politice, componenta spirituală a omenirii rămâne factorul relativ stabil, la care se raportează identitatea popoarelor, a grupurilor etno-lingvistice, până la nivelul individual. Pe fondul tendinței tot mai accentuate de transformare a Europei într-o singură familie și de globalizare a componentelor economice, militare etc., regăsirea *eu*-lui care conferă certitudinea existenței libere este posibilă numai printr-un echilibru între moștenirea spirituală specifică fiecărui membru al acestei imense colectivități și creațiile cu valoare colectivă, cu putere de circulație universală.

Lucrările din acest volum tratează probleme generale sau de detaliu ale limbilor și care caracterizează comunitățile de vorbitori din Europa sau din alte orizonturi, probleme de mentalitate, cu privire specială la relația individ-societatea sau nativ-străin, în operele literare. Sunt abordate, de asemenea, aspecte ale relațiilor interuniversitare – văzute ca un pivot al integrării europene, cu atât mai mult cu cât sunt angrenate în aceste mobilități mai ales generațiile tinere. Dificultățile procesului tranzitiei, precum și eforturile de depășire a acestor dificultăți, sunt analizate din perspectiva socio-culturală, prin prezentarea contribuțiilor unor organisme și instituții publice, private,

guvernamentale sau non-guvernamentale, precum „Alianța pentru Pace”, instituția Notarului Public, Biserica etc.

Se remarcă un eclectism pronunțat în tematica abordată. Totul se datorează, în primul rând, concentrării într-un singur volum a contribuțiilor din secții diferite ale manifestărilor științifice care au prilejuit geneza materialelor publicate. Pe de altă parte, această diversitate exprimă multitudinea de probleme cu care se confruntă societatea umană actuală, profunzimea până la care se poate ajunge în analiza câte unui singur aspect din infinitatea de probleme posibile, în contextul dat. Amalgamului de conținut îi corespunde, evident, un evantai de stiluri de redactare. Am încercat să dăm un aspect relativ unitar, măcar în privința rigorilor tehnoredactării, cu convingerea că în privința conținutului, articolele și studiile publicate ilustrează preocuparea autorilor pentru stabilirea acelui necesar echilibru între identitate și diversitate.

P. Gh. Bârlea

PARTICIPAREA UNIVERSITĂȚII „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE LA PROIECTELE INTERUNIVERSITARE EUROPENE

Ion Cucui

Rector

Universitatea „Valahia” Târgoviște

Résumé

L'Université „Valahia” de Targoviste a manifesté toujours une large ouverture vers la coopération internationale, comme garantie de l'intégration européenne et de l'alignement aux standards éducationneaux exigés.

A partir de 1998 notre établissement a participé et participe comme partenaire ou promoteur des plusieurs projets de recherches et mobilités: **Tempus**, **Leonardo da Vinci**, **Socrates/Erasmus**. Nos partenaires sont des universités de France, Finlande, Italie, Grèce, Espagne, Belgique, Grande Bretagne, Danemark.

A Targoviste on organise aussi des cours post-universitaires comme **DESS-„Gestion d'Entreprise”** sous l'égide de l'Université Paris XII Val de Marne et ceux de **MBA** dirigés par l'**INDE**.

L'Université „Valahia” de Targoviste est membre des organisations internationales comme **CEDIMES** et **AFECA**.

Mots-clé/Cuvinte-cheie: project, colaboration, international, mobilité, recherche, association / *Proiect, colaborare, international, mobilitate, cercetare, asociatie*.

REGIUNI, CULTURI ȘI DEZVOLTARE ECONOMICA SUSTENABILA: CONTRIBUȚIA ETNOLOGIEI EUROPENE

Viorica Arghir

Director
Direcția pentru Cultură, Culte
și Patrimoniu Național Dâmbovița

Résumé:

L'ouvrage se propose d'analyser le stade actuel de l'organisation des cultures et des civilisations européennes de la perspective de l'ethnologie. Pour atteindre ce but, nous avons fait une présentation comparative des éléments définitoires: les systèmes d'organisation sociale, politique et économique, les systèmes de valeurs spirituelles, avec les interférences de rigueur et les éléments généralement valables. Nous avons prêté une attention toute particulière à l'intégration de la culture roumaine dans la culture universelle.

Mots-clé/Cuvinte cheie: ethnologie, institutions, valeurs matérielles, valeurs spirituelles / etnologie, instituții, valori materiale, valori spirituale.

PROBLEMELE LINGVISTICE ALE INTEGRĂRII EUROPENE

Petre Gheorghe Bârlea

Résumé

Étant donné que la construction de l'Europe communautaire signifie, avant tout, communication, les organismes de spécialité sont préoccupés par ce problème, au plus haut degré. Il y a deux aspects essentiels: la recherche d'une langue commune officielle et le respect des langues nationales, y compris les langues minoritaires.

Mots-clé/Cuvinte cheie: L'Union Européenne, langue communne, langues officielles, langues nationales, traduction plurilingue / Uniunea Europeană, limbă comună, limbi oficiale, limbi naționale, traducere plurilingvă.

DENUMIRI COMERCIALE STRĂINE ÎN ONOMASTICA ROMÂNEASCĂ

Anca Andrei-Fanea

Résumé

La communication se réfère à les noms propres étrangers sur le terrain roumain naissance aux nombreuses formes hybrides anglo – roumaines et aux formes anglaises.

Mots-clé/Cuvinte cheie

onomastică comercială / onomastique commerciale, Electronics, Company, Agency, Travel, Fast – Food, Snack- Bar, Café, Film, Shoes, non- Stop, G.S.M., Service, Schell.

IMAGINEA CELUI LALT ÎN RELATĂRILE DE CĂLĂTORIE: ROBERT DE CLARI, GUILLAUME DE BOLDENSELE ȘI JEAN DE MANDEVILLE

Tatiana-Ana Flueraru

Résumé:

Les récits de voyage, un genre littéraire très ancien, rendent compte de l'image de l'autre aussi bien que de l'image de soi, au-delà de la part de vérité ou de fantaisie que l'auteur a bien voulu y mettre. Robert de Clari, Guillaume de Boldensele ou Jean de Mandeville illustrent, chacun à sa manière, ce genre au Moyen Age. Robert de Clari se montre fasciné de l'autre et toujours convaincu de la supériorité des siens. Guillaume de Boldensele, objectif dans ses notations, ne manque pas de donner des autres une image variée, refusant l'amalgame dans ses jugements, rejetant les superstitions des «gens simples». Par contre, chez Jean de Mandeville la fantaisie la plus débridée rejoue le document érudit, et, parlant des autres – un autre le plus souvent imaginé à partir des rêves, des hantises ou des peurs –, il rend compte des projections les plus tenaces qui agitent l'inconscient collectif.

Mots-clé/Cuvinte cheie: récit de voyage; Robert de Clari; Guillaume de Boldensele; Jean de Mandeville; inconscient collectif. / relatările de călătorie; Robert de Clari; Guillaume de Boldensele; Jean de Mandeville; inconştient colectiv.

ASPECTE CULTURALE CARE INFLUENȚEAZĂ PROCESUL DE TRANZIȚIE ÎN ȚĂRILE EST-EUROPENE

Camelia Frătilă

Résumé

Dans les pays ex-communistes, la rationalité économique importée se combine souvent avec d'autres rationalités, la logique du capitalisme est mélangée avec les logiques socio-économiques locales, avec les contraintes locales. Les échecs constatés pendant la transition vers l'économie de marché ont des racines plus profondes que le manque de ressources ou de compétence politique. Les valeurs portées par les populations des différents pays en transition, héritées d'une longue histoire et façonnées par des décennies passées sous un régime socialiste sont assez éloignées de la rationalité économique proposée par la modernité occidentale.

Mots-clé/Cuvinte cheie: spécificité culturelle, héritage communiste, stéréotypes mentaux, élites / specificitate culturală, mostenire comunista, stereotipuri mentale, elite.

„ALIANȚA PENTRU PACE” DIN ROMÂNIA – UN ORGANISM CU DESCHEdere EUROPEANĂ

Lucian Grigorescu

The Alliance for Peace from Romania is an N.G.O. with an european opening which always adds to it's beautiful traditions new dimensions. Today, we can talk, certainly, about an organism which watches carefully above the poor people's life and also above our presence in Europe.

Key-words/Cuvinte cheie: peace, alliance, Romania/pace, alianță, România

TERMENII DE ORIGINE LATINĂ DIN CÂMPUL SEMANTIC AL NUNȚII

Ancuța Negrea

Résumé

En roumain, presque toute la terminologie des noces est d'origine latine (Grigore Brâncuși, Histoire des mots, p. 182). Tous les termes appartenant à la sphère sémantique des noces sont d'origine latine et, en plus, la plupart en sont compris dans le fond principal lexical de notre langue et ont des correspondances dans toute la Romania. Ainsi, les termes **cumătră** (commère), **cumnat** (beau-frère), **ginere** (beau-fils), **mărit** (gendre, marié, époux), **socru** (beau-père), **soacră** (belle-mère), font partie du fond principal lexical de la langue roumaine et sont connus dans toutes les langues romaines. Les termes **cuscru**, **cuscră** (les parents du beau-fils/de la belle-fille), **june** (jeune marié), **nun** (parrain), **tânăr** (jeune) sont présents dans la majorité des langues romanes, et **fin** (filleul), **fină** (filleule), **nună** (marraine), y sont partiellement présents. Toujours d'origine latine sont les mots: **nuntă** (noces), **ospăt** (festin), **însurățel** (jeune marié), **încredințare** et **credință** (fiançailles), les verbes: **a (se) cununa**, **a (se) mărita**, **a (se) însura**, **a (se) căsători** (se marier), **a peti** (demander une fille en mariage).

Mots-clé/Cuvinte cheie: Ginere, socru, nun, fin, cumnat / beau-fils, beau-père, parrain, filleul, beau-frère

CONTRIBUȚIA LUI UDRIȘTE NĂSTUREL LA UMANISMUL CULTURII MEDIEVALE ROMÂNEȘTI

Victor Petrescu

Résumé

Au cours de l'histoire de notre culture médiévale, l'époque de Matei Basarab et de Vasile Lupu représente un moment de référence, marquant le début de l'Humanisme roumain.

Homme politique, remarquable érudit, conseiller et parent de Matei Basarab, Udriște Năsturel a une activité particulière dans le domaine des traductions et des imprimés religieux du milieu de XVIIe siècle en Valachie, étant en même temps le premier versificateur culte, affirmant toujours, pour la première fois, l'idée de l'unité nationale des Roumains.

Mots-clé/Cuvinte cheie: Umanism – Humanisme; Târgoviște; Udriște Năsturel; Tipar medieval – Imprimérie médiévale; Matei Basarab

PERSPECTIVE SPATIALE ÎN POEZIA ANNEI DE NOAILLES

Stefania Viorica Rujan

Résumé:

Anna de Noailles a éprouvé un goût très vif pour les pays étrangers, notamment pour l'Orient. Ses voyages réels ou imaginaires lui ont inspiré des vers où la communion avec la nature rejoint la perception quasiment intuitive des permanences qui introduisent l'instant dans une perspective culturelle ou historique le rendant éternel.

Mots-clé/Cuvinte cheie: voyages, image, Orient, Italie, Espagne, Grèce, Roumanie, France / călătorii, imagine, Orient, Italia, Spania, Grecia, România, Franța

PLURALISM ETNIC ȘI CULTURAL ÎN SOCIETATEA ȘI LITERATURA BRITANICĂ ACTUALĂ

Angela Stănescu

Abstract

The paper aims to highlight the growing multiculturalism of British society and culture and to trace the main lines of evolution in the continuous process of change ushered in by World War II. Multiculturalism is illustrated at several levels:

- a) social- in terms of Britain's multi-ethnic communities;
- b) cultural- identifiable in the nation's mental patterns and discourses of identity, in its increasingly plural notions of Britishness and even Europeaness;
- c) literary- reflected in the novel-writing of the last half a century, by British writers from the colonial diaspora.

Key words/Cuvinte cheie: empire, imperial, colonial, post-colonial, immigration, migration, ethnic community, multiculturalism, literary diaspora, identity / imperiu, imperial, colonial, post-colonial, imigratie, migratie, comunitate etnică, multiculturalism, diasporă literară, identitate

PREDICAȚIA EVENIMENTIALĂ SAU DESPRE CUM CONSTRUIM CONCEPTUL DE TIMP PRIN EVENIMENTE

Moto: „Numai evenimentele fac timpul să înainteze...”¹

Neamă Tănase

Résumé:

Une analyse linguistique du domaine événementiel fait partie de la prémissse de l'existence réelle des événements et de la représentation que l'on s'en fait, visant à la fois une représentation de la représentation des événements qu'est le concept de temps, ce «contenant universel pour tous les événements en devenir». Le verbe événementiel par excellence est, en français, le verbe arriver dont la signification recouvre les deux types fondamentaux d'événements, à savoir d'une part ceux intentionnels, volontaires et déterminés et, d'autre part, ceux non intentionnels, involontaires et indéterminés, événements qui dans leur ensemble caractérisent la vie de tout un chacun; l'illustration en est le début du neuvième verset (chapitre 1) de l'Ecclésiaste.

Mots clé/Cuvinte cheie: éventualités, événement, événementialité, temps inclus vs expliqué, information conceptuelle vs procédurale / eventualități, eveniment, evenimentialitate, timp implicat vs explicat, informație conceptuală vs procedurală

LOCAȘUL CULTULUI CREȘTIN ÎN IMPERIUL ROMAN

Mihai Teodorescu

Résumé

Les chrétiens des premiers siècles ont eu besoin d'un endroit propre de prière. Celui-ci s'est concrétisé dans les maisons de quelques membres des communautés respectives, qui les ont offert l'espace nécessaire. Les besoins rituels chrétiens ont transformé cet espace, arrivant à une organisation optimale. Les maisons privées ont été transformées dans des églises officielles, en dépit du péril des persecutions.

Mots-clé/Cuvinte cheie: spațiu cultic, creștin, biserici domestice, Imperiul Roman, persecuții, cult, rugăciune / endroit cultique, chrétien, églises domestiques, l'Empire Roman, persecutions, culte, prière.

NOTARUL PUBLIC - INSTITUȚIE DE SORGINTE LATINĂ ȘI EUROPEANĂ -

Doru Lucian Tudor

Résumé

Le notariat roumain est une institution des traditions et en même temps une institution de tradition, la profession de notaire étant par ailleurs une profession moderne et facilement adaptable aux nouvelles exigences de la société. La Roumanie est un pays latin dont les normes de droit civil s'appuient sur le droit romain et sur le droit français. L'institution du notaire public représente un exemple réussi de la réforme de la justice, nécessaire pour l'entrée de la Roumanie dans l'Union Européenne.

Mots-clé/Cuvinte cheie: notaire – justice – réforme / notar – justiție – reformă

NOTARII PUBLICI ROMÂNI ȘI LATINITATEA

Doru Lucian Tudor

„PLUS ACTUM QUAM SCRIPTUM VALET”

Codul lui Justinian

(Mai multă valoare are ceea ce s-a făcut
decât ceea ce s-a redactat în scris)

Résumé:

Depuis sa fondation, le 17 novembre 1995, l'institution roumaine du notaire public a fait siennes les caractéristiques essentielles du notaire de type latin (le système latin ou le droit écrit se fonde sur la loi qui fixe le cadre juridique pour l'administration des rapports contractuels). Depuis 1997, le notariat roumain est membre de l'Union Internationale du Notariat Latin.

Mots-clé/Cuvinte cheie: notaire public; système latin ou le droit écrit / notar public; sistem latin sau dreptul scris.

Listă autorilor

ARGHIR, Viorica

Lector universitar doctorand

Director – Direcția pentru Cultură,
Culte și Patrimoniu Cultural Național
a Județului Dâmbovița
E-mail: cultdb@minisat.ro

BÂRLEA, Petre Gheorghe

Profesor universitar doctor

Facultatea de Teologie-Litere
Universitatea „Valahia” din Târgoviște
E-mail: gbarlea@yahoo.fr

CUCUI, Ion

Profesor universitar doctor

Rector
Universitatea „Valahia” Târgoviște
B-dul Regele Carol I nr. 2 -130024 Târgoviște
Tel: 0245.206101; Tel/fax: 0245.211809
E-mail: icucui@valahia.ro

FANEA, Anca Andrei

Institutul de Lingvistică „I. Iordan – Al. Rosetti”

al Academiei Române București

Lector universitar doctorand
Universitatea „Valahia” Târgoviște
Adresă: Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5, București- Institut
Lt. Stancu Ion nr. 35, Târgoviște – Universitate
E-mail: ancaf@iordan.lingv.ro

FLUIERARU, Tatiana-Ana

Conferențiar universitar doctor

Universitatea „Valahia” din Târgoviște,
Şef colectiv Limbi Străine
Str. Nicolae Bălcescu, 240, ap. 9, Târgoviște
Telefon: 0245/612810

FRĂȚILĂ, Camelia

Conferențiar universitar doctor,
Universitatea „Valahia” Târgoviște
Catedra de Management
E-mail: cami_fratila@yahoo.com

GRIGORESCU, Lucian

Lector universitar doctorand
Universitatea „Valahia” Târgoviște
Facultatea de Științe Juridice „Yolanda Eminescu”
Secția jurnalism
Telefon: 0245/210145

PETRESCU, Victor

Conferențiar universitar doctor
Universitatea „Valahia” Târgoviște
Director Biblioteca Județeană I.H. Rădulescu,
str. Stelea, nr. 2, Târgoviște

RUJAN, Ștefania Viorica

Conferențiar universitar doctor
Universitatea „Valahia” din Târgoviște,
Catedra de Limbi Străine
Târgoviște, B-dul Independenței,
Bl. 9, ap. 36, tel: 0245 / 612988

STĂNESCU, Angela

Lector universitar doctorand
Universitatea „Valahia” din Târgoviște,
Catedra de Limbi Străine
Str. Tudor Vladimirescu, Bl. 4A, sc. A, ap. 9, Târgoviște

TĂNASE, Illeana

Lector universitar doctorand
Universitatea „Valahia” din Târgoviște,
Catedra de Limbi Străine
Str. Mihai Eminescu, nr. 7, Târgoviște
Tel. 0245/211976

TEODORESCU, Mihail
Lector universitar doctor
Secretar științific
Facultatea de Teologie, Universitatea „Valahia”
Strada Lt. Stancu Ion, Nr. 35, tel: 0245/640083.

TUDOR, Doru Lucian
Notar public
Președintele Camerei Notarilor Publici Ploiești
Jud. Prahova, Ploiești, str. Prof.Ion Th.Grigore, nr.16
Tel.0244-541298; Fax 0244/407029, Mobil 0722.335.334
e-mail: cnppl@xnet.ro, actalegalia@minisat.ro